

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW
I PRACODAWCÓW

KSIĘGA WSTYDU
MINISTERSTWA FINANSÓW
– DYSKRYMINACJA
PODATKOWA POLSKICH
FIRM

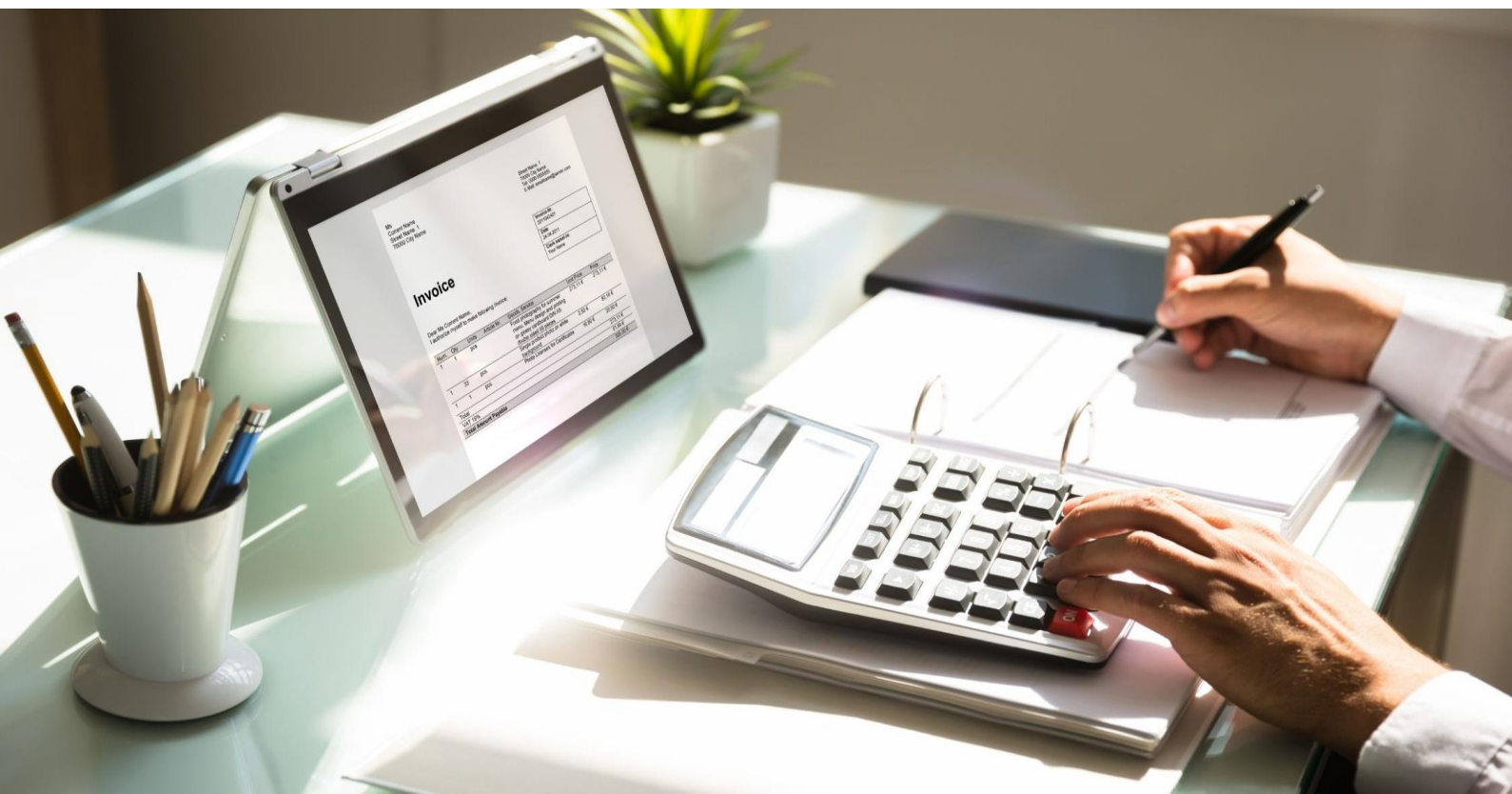
LISTOPAD 2021

SPIIS TREŚCI

SYNTEZA	3
1. WSTĘP	4
2. MŚP FUNDAMENTEM POLSKIEJ GOSPODARKI	5
3. ZAGRANICZNE PRZEDSIĘBIORSTWA – CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI ..	6
4. PODATKI W MŚP I DUŻYCH FIRMACH – ANALIZA PORÓWNAWCZA.....	7
Podatek PIT	7
• Skala podatkowa.....	7
• Podatek Liniowy.....	7
• Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.....	7
• Karta podatkowa	7
Podatek CIT.....	8
Wielkość luki CIT	10
5. POLSKI ŁAD – KOMU ZASZKODZI, A KOGO WZMOCNI.....	13
6. POLSKI ŁAD – BILANS KORZYŚCI	14
7. POMOC PUBLICZNA – DUŻY MOŻE WIĘCEJ?	16
8. UNIKANIE OPODATKOWANIA WŚRÓD PODMIOTÓW O NAJWIĘKSZYCH PRZYCHODACH	17
Analiza sektorowa.....	17
9. PANDEMICZNI CZEMPIONI	21
10. POLSKA MONTOWNIĄ EUROPY. I JESZCZE DO TEGO DOPŁACA.....	22
WNIOSKI	23

SYNTEZA

- Opracowany przez Związek Przedsiębiorców i Pracodawców raport pt. „Francuskie firmy w Polsce” ukazał skalę zjawiska polegającego na unikaniu opodatkowania przez największe, międzynarodowe korporacje.
- W Polsce funkcjonuje ok. 25 tys. firm z kapitałem zagranicznym. Ponad 96% z nich prowadzi działalność w formie spółek kapitałowych, które są płatnikami podatku CIT.
- Podatek CIT jest de facto podatkiem dobrowolnym. Jak wynika ze statystyk, płacą go jedynie ci, którzy chcą to robić – zaledwie 41% osób prawnych wykazuje podatek CIT do zapłacenia. Odpowiednim remedium byłoby wprowadzenie powszechnego i prostego podatku przychodowego.
- Skala niepłacenia podatku dochodowego od osób prawnych jest zatrważająca. Jedna z największych sieci telefonii komórkowej w przeciągu ostatnich 5 lat zapłaciła zaledwie 30 tys. zł z tytułu CIT.
- Wśród sieci dyskontów można znaleźć podmioty płacące podatek liczony w miliardach zł, jak i takie, które przez ostatnie lata nie zapłaciły ani złotówki.
- Polska, starając się o zagranicznych inwestorów, przyznaje im nieuzasadnione benefity. Jedna ze spółek produkcyjnych w ciągu ostatnich pięciu lat otrzymała pomoc publiczną o wartości niemal miliarda złotych, płacąc w tym czasie zaledwie pół miliona zł podatku.
- Obecny system podatkowy faworyzuje największe podmioty kosztem drobnych przedsiębiorców. Polski rząd wzmacnia tę tendencję, zwiększając obciążenia polskich podmiotów z sektora MŚP i wprowadzając szereg ulg, z których skorzystają międzynarodowe korporacje.

1. WSTĘP

Wydany w sierpniu 2021 r. raport Związku Przedsiębiorców i Pracodawców pt. „Francuskie firmy w Polsce” pokazał brak symetrii w stosunkach handlowych i gospodarczych między Polską, a Francją. Z raportu wynika wprost, że znaczna część francuskich korporacji nie płaci w Polsce podatku CIT, lub uiszcza jego marginalne wartości.

Mając powyższe na uwadze, jak również uwzględniając fakt wprowadzania w życie niekorzystnych (dla rodzimych firm) postanowień tzw. Polskiego Ładu, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców przygotował niniejszy raport, który stanowi o istotnych dysproporcjach podatkowych, jakie mają miejsce pomiędzy małymi polskimi firmami, a największymi międzynarodowymi korporacjami funkcjonującymi na terytorium RP.

Raport ZPP pt. „Francuskie firmy w Polsce” ukazał problem unikania opodatkowania przez duże zagraniczne korporacje. Agresywna optymalizacja podatkowa prowadzi do erozji bazy podatkowej i powstawania luki CIT.

Raport ZPP pt. „Francuskie firmy w Polsce” ukazał problem unikania opodatkowania przez duże zagraniczne korporacje. Agresywna optymalizacja podatkowa prowadzi do erozji bazy podatkowej i powstawania luki CIT.

2. MŚP FUNDAMENTEM POLSKIEJ GOSPODARKI

Sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw to główny motor rodzimej gospodarki. Z około 2,2 mln firm funkcjonujących w Polsce, 99,8% z nich to właśnie MŚP. W przedsiębiorstwach z tego sektora pracę znajduje ponad 6,75 mln osób, czyli 67,4% ogólnej liczby pracujących w sektorze przedsiębiorstw¹.

Mikroprzedsiębiorstwa, czyli firmy zatrudniające do 10 pracowników, stanowią 97% wszystkich podmiotów gospodarczych. Są to zwykle niewielkie firmy handlowe i usługowe, z którymi na co dzień styczność ma każdy z nas. Niewątpliwie chodzi tutaj między innymi o działające w małej skali sklepy spożywcze, punkty gastronomiczne, salony fryzjerskie, czy też zakłady krawieckie.

Biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych, a także skalę działalności można wskazać, że mikro, małe i średnie firmy są maksymalnie skupione na swojej działalności operacyjnej, nie posiadając przy tym wyspecjalizowanych kadr do obsługi finansów, podatków i księgowości.

Należy zatem poddać pod rozagę, jak wygląda rzeczywistość mniejszych firm? Odpowiedź na to pytanie zostanie przedstawiona w dalszej części raportu.

Mikroprzedsiębiorstwa stanowią 97% wszystkich firm w Polsce. To m.in. salony fryzjerskie czy zakłady krawieckie. Podatki dla tych podmiotów powinny być niskie i nieskomplikowane.

¹ PARP, Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, Warszawa 2021.

3. ZAGRANICZNE PRZEDSIĘBIORSTWA – CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI

W 2019 roku, na terenie Polski działalność gospodarczą prowadziło 24 165 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego. 96,1% z tych firm funkcjonowało w formie spółek kapitałowych, czyli spółek z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółek akcyjnych, które są płatnikami podatku CIT².

Podmioty o zagranicznym pochodzeniu zatrudniały około 2,1 mln osób, przy czym aż 76,4% z tych pracowników było zatrudnionych w dużych przedsiębiorstwach³. Powyższa statystyka ukazuje siłę i skalę działania największych międzynarodowych korporacji.

W Polsce funkcjonuje ok. 25 tys. firm z kapitałem zagranicznym.

Ponad 96% z nich prowadzi działalność w formie spółek kapitałowych, które są płatnikami podatku CIT.

² GUS, Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w 2019 r., Warszawa 2020.

³ Ibidem.

4. PODATKI W MŚP I DUŻYCH FIRMACH – ANALIZA PORÓWNAWCZA

Podatek PIT

Najmniejsze firmy są zwykle prowadzone w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej, a także spółek cywilnych oraz spółek osobowych (tj. m.in. spółek jawnych, partnerskich)⁴. Właściciele lub wspólnicy tych podmiotów odprowadzają podatek PIT od uzyskanych dochodów z działalności.

W ramach podatku PIT, przedsiębiorcy mogą wybrać spośród kilku dopuszczalnych form opodatkowania:

- **Skala podatkowa**

Najbardziej powszechna, domyślna forma opodatkowania działalności gospodarczej. Przedsiębiorca rozlicza się według stawki 17 proc do momentu osiągnięcia dochodu w wysokości 85 528 złotych. Nadwyżka ponad tę kwotę rozliczana jest według stawki 32 proc. Przedsiębiorca, uzyskujący roczny dochód powyżej 1 mln obowiązany jest zapłacić dodatkowo daninę solidarnościową w wysokości 4%.

- **Podatek Liniowy**

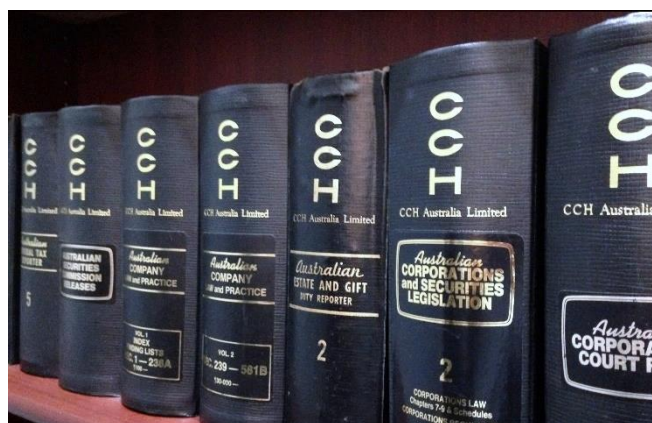
Stanowi alternatywę dla przedsiębiorców lepiej zarabiających, którzy z uwagi na wysokie dochody „wpadaliby” w drugi próg podatkowy. Dzięki jednolitej stawce w wysokości 19%, skorzystanie z tej formy opodatkowania jest opłacalne dla przedsiębiorców zarabiających co najmniej 100 tys. zł rocznie.

- **Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych**

Ryczałt stanowi uproszczoną formę podatku dochodowego od osób fizycznych. Jest to podatek przychodowy, w związku z czym przedsiębiorcy rozliczający się w tej formie nie mają możliwości odliczenia kosztów od uzyskanych przychodów. Stawki podatku są zróżnicowane i uzależnione od rodzaju prowadzonej działalności.

- **Karta podatkowa**

Jest to najprostsza forma rozliczania podatku PIT. Za jej pomocą mogą rozliczać się przedsiębiorcy wykonujący ściśle określone rodzaje działalności – głównie zawody o charakterze rzemieślniczym. Przedsiębiorca płaci stały, określony kwotowo podatek, który nie jest zależny od osiąganego dochodu. Jego wysokość podatku zależy jednak od rodzaju i zakresu prowadzonej działalności, liczby zatrudnianych pracowników, a także liczby mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność gospodarcza.

⁴ GUS, Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2018 r., Warszawa 2019.

Podatek CIT

W przeciwieństwie do podatku dochodowego od osób fizycznych, w ramach podatku CIT nie występują różne formy jego rozliczania (poza estońskim CIT-em). Podatek korporacyjny jest stricte podatkiem dochodowym i nie ma możliwości rozliczeń od przychodu z działalności. Stawki podatku CIT są dwie, i wynoszą odpowiednio 9 i 19%. Pierwsza z nich jest stawką preferencyjną, dostępną dla podatników osiągających przychody ze sprzedaży nieprzekraczające 2 mln EUR.

Konstrukcja podatku CIT sprawia, że jest on de facto podatkiem dobrowolnym, płaconym jedynie przez te podmioty, które nie podejmują działań o charakterze optymalizacyjnym. Rozbudowane, międzynarodowe grupy kapitałowe mają wiele możliwości na transferowanie zysków do rajów podatkowych, przez co unikają one opodatkowania na terenie Polski, doprowadzając tym samym do zwiększania luki CIT. Nadmienić należy, że deficyt wynikający z luki CIT będzie musiał zostać pokryty z innych źródeł – pieniędzy uczciwych podatników.

Nie chodzi zatem o wysokość nominalnej stawki podatku – zbyt wysoka stawka podatku mogłaby spotęgować negatywne zjawisko unikania opodatkowania. Należy sprawić, aby podatek CIT stał się podatkiem powszechnym, płaconym przez wszystkich podatników osiągających przychody z prowadzonej działalności.

Zaledwie

41%

osób prawnych wykazuje podatek CIT do zapłacenia.

Należy zauważyć, że znacznie prościej jest zaniżyć wysokość podatku CIT, aniżeli PIT. Wynika to z faktu, iż spółki wchodzące w skład większych grup kapitałowych, mają możliwość stosunkowo swobodnego „przesuwania” osiągniętych przychodów do innych podmiotów z tej samej grupy,

wytwarzając przy tym sztuczne koszty uzyskania przychodu. Takiej możliwości zasadniczo nie posiadają płatnicy PIT, które są zwykle mniejszymi firmami i tym samym nie wchodzi one w skład skomplikowanych międzynarodowych struktur własnościowych. W takiej sytuacji, jedyną możliwością na obniżenie podstawy opodatkowania jest wygenerowanie większych kosztów, polegających na rzeczywistym zakupie określonych produktów lub usług od innych przedsiębiorców. Jednak działając w ten sposób, przedsiębiorca pozbawiłby się osiągniętych zysków, zatem nie jest to działanie racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia.

Fakt permanentnego unikania opodatkowania przez podatników CIT wydają się potwierdzać poniższe statystyki, porównujące dla przykładu odsetek „liniowców” i „CIT-owców” wykazujących podatek dochodowy. Wedle opracowania, zaledwie 41% podatników CIT wykazało w 2018 r. podatek dochodowy do zapłaty. Wśród

podatników rozliczających się podatkiem liniowym, odsetek ten był dwukrotnie wyższy. Co więcej, efektywna stawka podatku dla liniowców (liczona od przychodów) jest trzykrotnie wyższa od tej, liczonej dla podatników CIT. Przedstawione dane ukazują doniosłe nierówności między podatnikami PIT i CIT.

Tabela 1. Procent osób płacących podatek liniowy vs CIT

Liniowcy	Podatnicy CIT
Odsetek liniowców wykazujących podatek: 83% (523 tys. z 629 tys. wszystkich liniowców)	Odsetek podatników CIT wykazujących podatek: 41% (206 tys. z 507 tys. wszystkich podatników CIT)
Efektywna stawka PIT na podatku liniowym (w stosunku do przychodów): 2,39%	Efektywna stawka CIT (w stosunku do przychodów): 0,78%

Źródło: Ministerstwo Finansów, Informacja Dotycząca Rozliczenia Podatku Dochodowego Od Osób Prawnych Za 2018 Rok, Warszawa 2019

Wielkość luki CIT

Luka w podatku dochodowym od osób prawnych, jak każda luka podatkowa, składa się z przypadkowych pomyłek podatników oraz działań świadomych, które rozdzielić można na:

- legalną optymalizację, tj. działania mające na celu zmniejszenie płaconego podatku zgodnie z intencją ustawodawcy,
- unikanie opodatkowania, tj. działania legalne, ale niezgodne z intencją ustawodawcy, np. wykorzystywanie luk albo wieloznaczności przepisów,
- uchylanie się od opodatkowania, tj. działania stricte nielegalne.

Podatek CIT jest podatkiem dochodowym, zatem działania mające na celu jego zmniejszenie mogą polegać albo na redukcji raportowanych przychodów albo zwiększeniu kosztów prowadzenia działalności. Ponieważ płatnikami są duże przedsiębiorstwa, mają one dostęp do mechanizmów normalnie niemożliwych do zastosowania przez mniejsze firmy. Do takich należą tzw. ceny transferowe, czyli transakcje między podmiotami powiązаныmi. Bardzo obszernie, elementy luki CIT można podzielić na:

- komponent tzw. rachunków narodowych, polegający na orientacyjnej estymacji przychodów i kosztów płatników CIT w Polsce i wyliczeniu podatku, jaki powinien zostać zapłacony od uzyskanego dochodu. Obliczenia polegają na porównaniu teoretycznej podstawy opodatkowania uzyskanej z danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz oficjalnej informacji podatkowej Ministerstwa Finansów. W komponencie tym uwzględniane są także działania firm mające na celu ukrycie części przychodów (tzw. szara strefa);
- komponent zagraniczny, polegający na zsumowaniu dochodów uzyskiwanych przez

zagranicznych inwestorów tytułem inwestycji bezpośrednich w Polsce. Precyzyjne ustalenie, który transfer powinien zostać wliczony do luki CIT, a który stanowi legalne działanie optymalizacyjne, jest niemożliwe bez dokładnej kontroli. Na potrzeby oszacowania luki CIT wyodrębniono zatem osiem lokalizacji: Belgię, Holandię, Luksemburg, Irlandię, Cypr, Malte, Węgry i Szwajcarię. Lokalizacje te znajdują się na listach państw, do których część transferów stanowi element luki podatkowej, niemożliwe jest jednak ustalenie, jaki odsetek tychże powinien się do niej zaliczyć, dlatego też do szacunków luki uwzględniana jest wartość maksymalna (100% transferów do ww. lokalizacji). Komponent ten uwzględnia mechanizmy takie jak ceny transferowe;

- komponent efektywności kontroli skarbowej, stanowiący orientacyjną aproksymację zawyżania kosztów przez firmy. Przykładem może być wykorzystywanie samochodów służbowych do celów prywatnych. Działania takie powinny zostać wychwycone w trakcie kontroli skarbowej. Efektywność tejże nie jest jednak stuprocentowa, bowiem zasoby KAS nie wystarczają do przeanalizowania księgowości każdego płatnika CIT.

Oszacowanie luki w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) na dzień przygotowywania niniejszego opracowania (29.10.2021r.) zgodnie z podaną wyżej metodyką Polskiego Instytutu Ekonomicznego (Lachowicz et al. 2019)⁵ jest niemożliwe, z uwagi na nieopublikowanie przez Ministerstwo Finansów „Informacji dotyczącej rozliczenia ...” dla niniejszego podatku. Ministerstwo nie podało dokładnego terminu publikacji ww. zaznaczając jedynie, że nastąpi to w II połowie 2021r.

⁵ Lachowicz, M. Bąkowska, K. Gniazdowski, M. oraz Łożykowski, A. i Sarnowski, J. (2019), *Horyzont optymalizacji - geneza, skala*

i struktura luki w podatku CIT, Polski Instytut Ekonomiczny. PIE przedstawił w 2020r. aktualizację luki CIT z nieco zmienioną metodyką.

Mając powyższe na uwadze niezbędne było wprowadzenie pewnych zmian do sposobu obliczania luki. Dostępne dane z publikacji GUS:

- rachunków narodowych,
- środków trwałych w gospodarce narodowej,
- Banku Danych Makroekonomicznych,

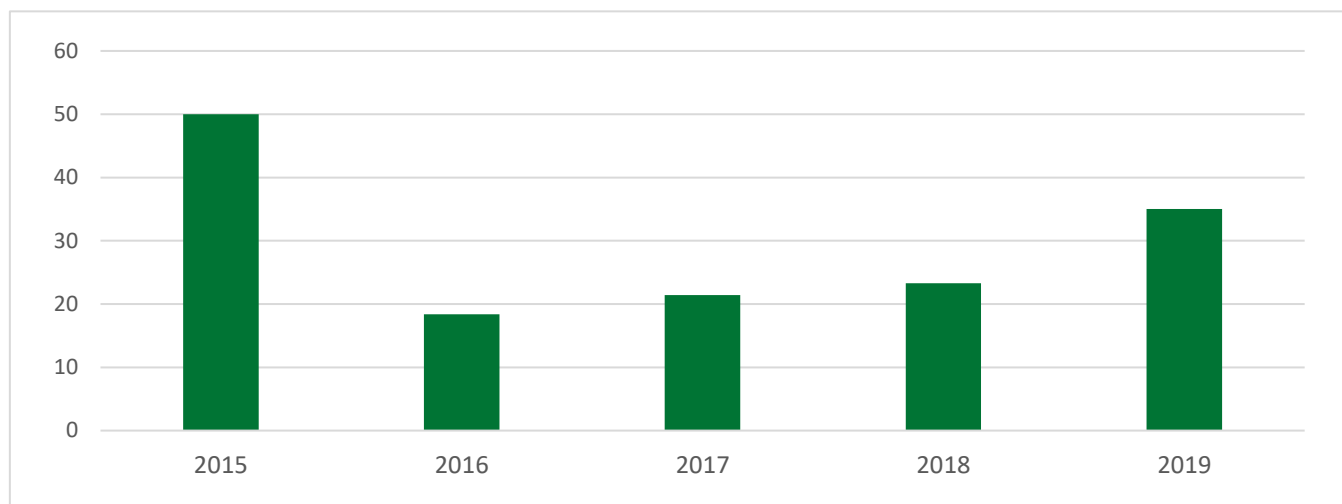
pozwoły obliczyć zysk z księgowości finansowej (FAP). Ww. zysk jest także raportowany przez GUS, aczkolwiek wartość ta różni się od FAP niezbędnego do obliczenia luki CIT. Tzw. FAP GUS, porównany z dochodami płatników CIT pomniejszonymi o stratę, pozwala, razem z danymi MF, obliczyć tzw. współczynnik korygujący, który pozwala zrównać zagregowane dochody (poprawka na różnicę między Informacją z rozliczenia a danymi GUS). Podkreślić należy, że obecność współczynnika wynika z różnicy między polskim a międzynarodowym standardem raportowania CIT. Współczynnik oraz kilka innych pozycji z „Informacji z rozliczenia...”, niezbędnych do wyliczenia luki CIT, takich jak dochody zwolnione z podatku, suma odliczeń, czy straty z lat ubiegłych, charakteryzują się dużą zmiennością, przez co prognozowanie ich jest w zasadzie niemożliwe, a jedyną aproksymację wykonać można średnią ruchomą z malejącymi wagami. Wykonanie tejże pozwala oszacować

tzw. lukę bazową na poziomie 30-40 mld zł, jednakże należy je traktować z dużą rezerwą z powodów ww. Jednocześnie zestawienie luki CIT i wpływów tytułem CIT za lata 2014-2018 oraz porównanie tychże z wpływami z CIT z 2019r. (40 mld zł za MF), pozwala oszacować komponent luki CIT z tzw. rachunków narodowych na około 20 mld zł. Przyjąć można zatem, ostrożnie, że ta część luki CIT nie przekracza 30 mld zł.

Komponent zagraniczny luki CIT szacowany jest na podstawie pochodzi z bilansu płatniczego NBP, które to dane są dostępne publicznie. W 2019r. wartość maksymalna luki CIT tytułem zagranicznego odpływu kapitału wynosi, zgodnie ze stosowaną metodyką, 4.3 mld zł, czyli ok 23 mld zł straty w bazie podatkowej. Komponent efektywności kontroli skarbowej, z braku dostępu do mikrodanych CIT (znajdują się one w wyłącznej dyspozycji MF) można estymować, na podstawie danych z poprzednich lat, na około 1 mld zł.

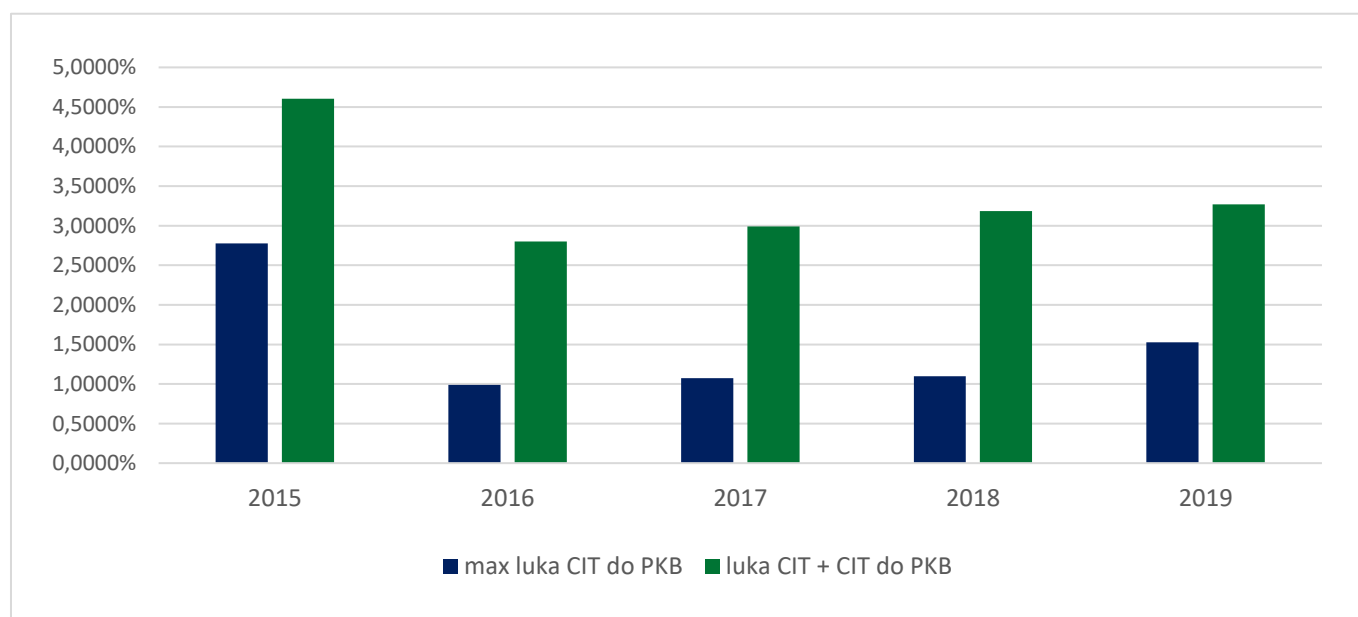
Mając powyższe na uwadze, wstępnie przyjąć można, że luka CIT w 2019r. wyniosła maksymalnie 35 mld zł. co oznaczałoby wzrost względem 2018r. kiedy to maksymalna wartość wyniosła ok 23 mld zł.

Wykres 1. Maksymalny poziom luki CIT, mld zł

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2. Luka CIT w relacji do PKB

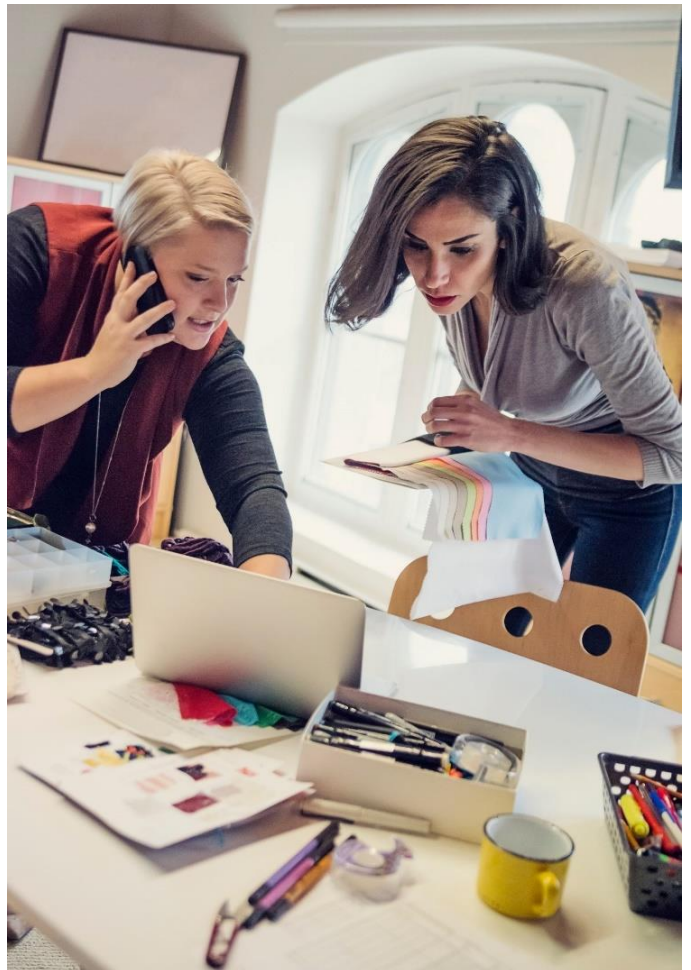
Źródło: opracowanie własne

5. POLSKI ŁAD – KOMU ZASZKODZI, A KOGO WZMOCNI

Rozwiązania podatkowe, przewidziane w tzw. Polskim Ładzie to przede wszystkim instrument redystrybucji dochodów, co odbędzie się przede wszystkim kosztem najmniejszych przedsiębiorców. Podatnicy PIT zostaną obciążeni dodatkową daniną w formie proporcjonalnej do dochodu składki zdrowotnej, której odliczenie nie będzie możliwe.

Polski Ład jest ponadto obciążony ogromnym chaosem prawnym, co generuje największe problemy samozatrudnionym i najmniejszym firmom, które nie mają odpowiednich narzędzi, by uporać się ze wszystkimi zmianami prawno-podatkowymi.

Pozytywne elementy Polskiego Ładu, takie jak np. podniesienie kwoty wolnej od podatku oraz podwyższenie drugiego progu podatkowego to działania, które powinny zostać podjęte od dłuższego czasu. Mając na uwadze rosnące w gospodarce wynagrodzenia, a także wysoką inflację, należy uznać, że rozwiązania te mają charakter swoistej waloryzacji, nie stanowiącej dla podatników żadnego „prezentu”.

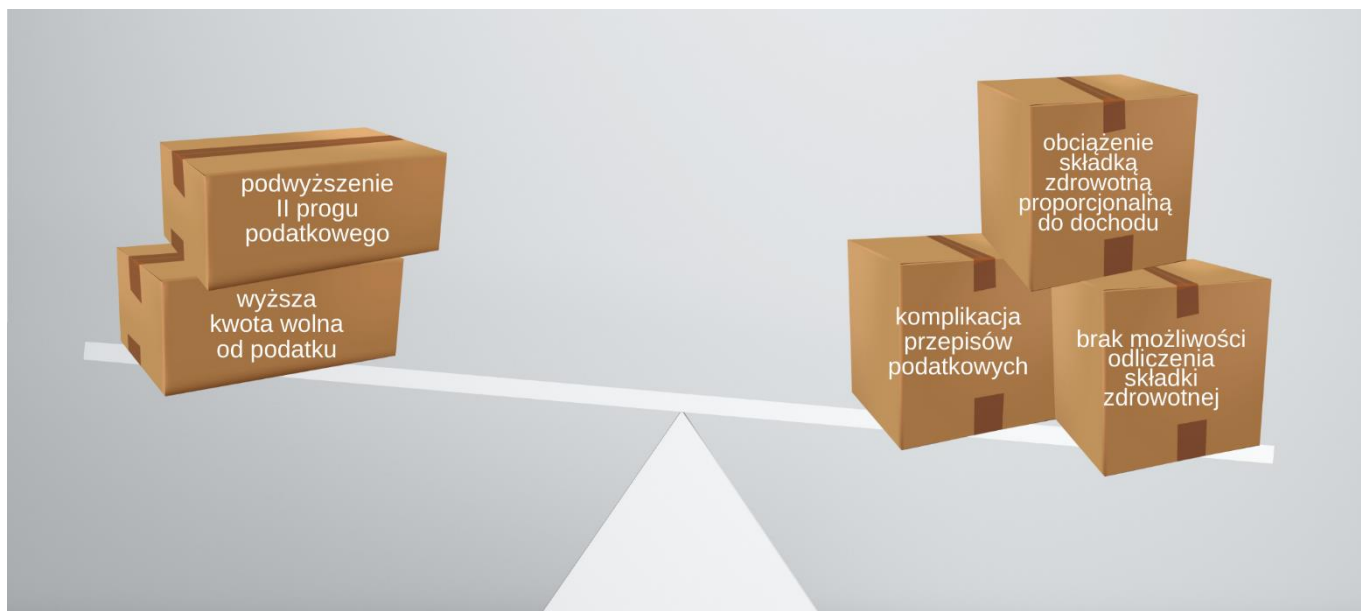

6. POLSKI ŁAD – BILANS KORZYŚCI

Grafika 1. Dla spółek kapitałowych

Grafika 2. Dla JDG, spółek cywilnych i osobowych

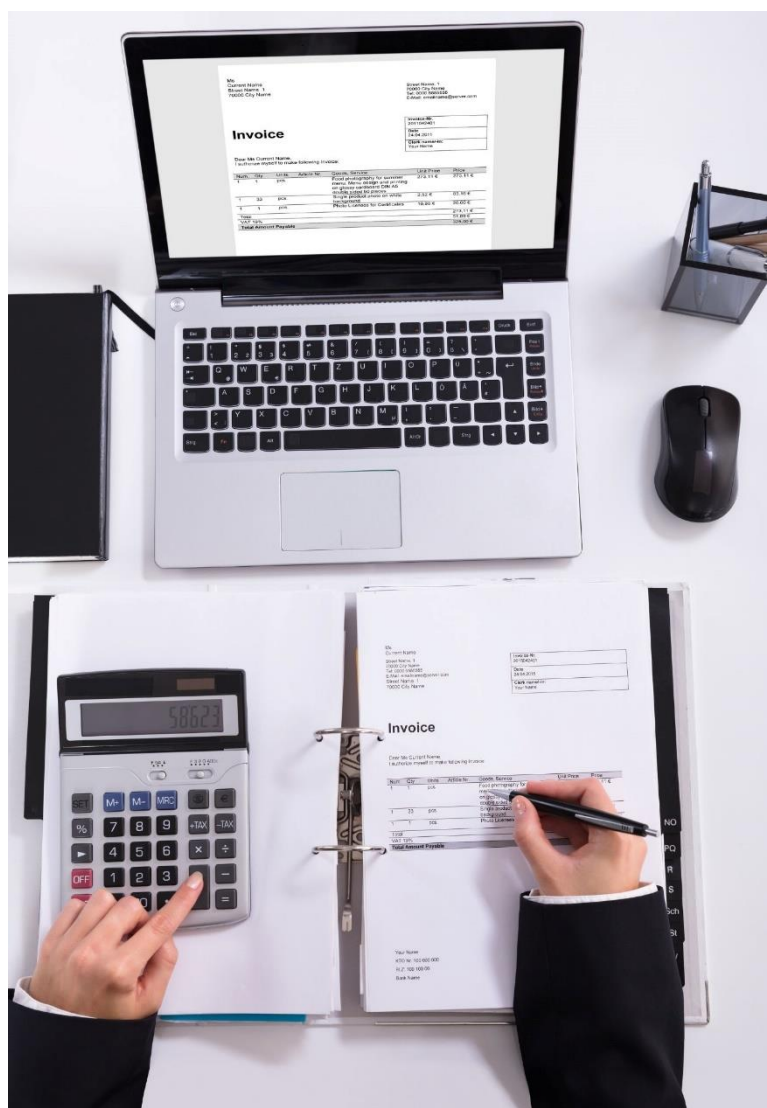

Beneficjentami zmian wynikających z Polskiego Ładu będą jednak największe korporacje. Po pierwsze, bardziej skomplikowane prawo zmniejsza konkurencyjność mniejszych przedsiębiorstw, dając jednocześnie dużym przedsiębiorstwom pole do dalszej ekspansji, kosztem mikrofirm.

Dla największych podmiotów przewidziano także szereg ulg i uproszczeń podatkowych, z większości z których nie jest w stanie skorzystać mały sklep spożywczy, czy zakład ślusarski.

Obawiamy się, że przewidziany w Polskim Ładzie tzw. „podatek od największych korporacji” nie spełni swojej roli, gdyż jest to zbyt skomplikowany instrument. W taki sposób uregulowany podatek nie będzie stanowił dla dużych podmiotów problemu, które dzięki procesom optymalizacyjnym będą w stanie go uniknąć.

Na bazie powyższych przykładów można stwierdzić, że **Polski Ład w jeszcze większym stopniu utrwali obecny status quo, polegający na dużej dysproporcji w traktowaniu polskich firm z sektora MŚP, a największych, międzynarodowych korporacji.**

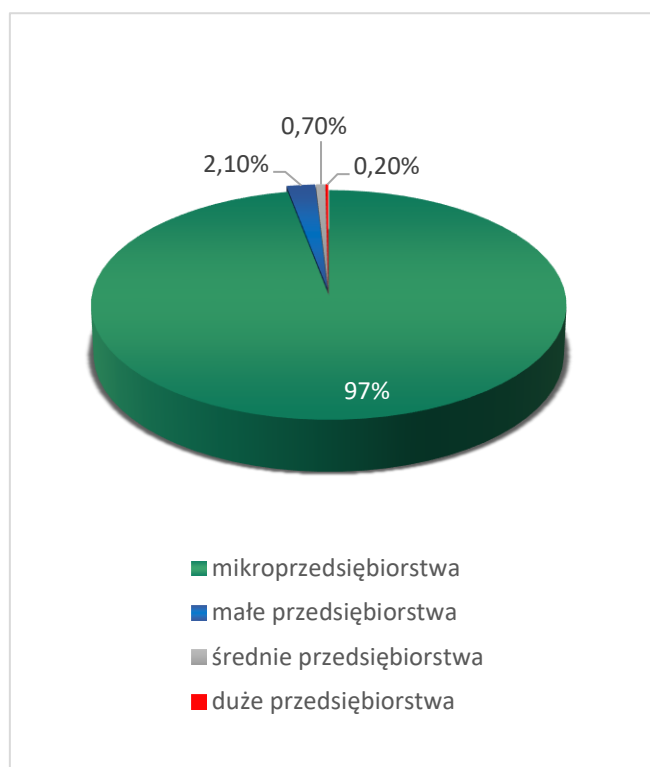

7. POMOC PUBLICZNA – DUŻY MOŻE WIĘCEJ?

Zgodnie z treścią Raportu Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów *o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2019 roku*, łączna wartość pomocy publicznej przekroczyła w 2019 r. 24 mln zł.

54,5% wartości tej pomocy została udzielona dużym przedsiębiorstwom, które stanowią zaledwie 0,2% wszystkich podmiotów gospodarczych w Polsce. Pozostała kwota pomocy publicznej została rozdysponowana między mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, z czego dla tych najmniejszych przypadło 11,6% wartości całej pomocy publicznej.

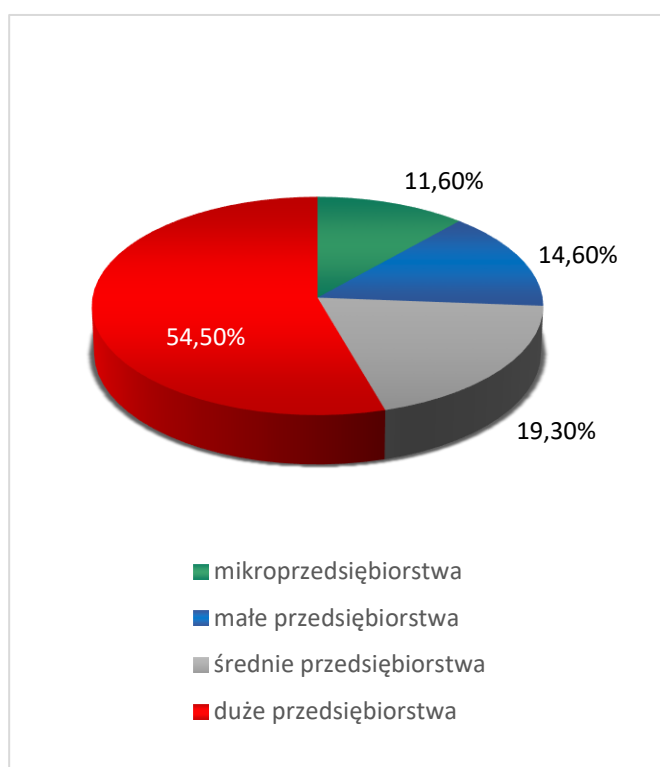
Wykres 3. Struktura przedsiębiorstw (według liczby podmiotów)

54,5% wartości pomocy publicznej zostało udzielone **dużym przedsiębiorstwom**, które stanowią zaledwie 0,2% wszystkich podmiotów gospodarczych w Polsce.

Powyższe statystyki zdają się potwierdzać tezę, że duże przedsiębiorstwa są nadmiernie faworyzowane względem mniejszych podmiotów, co zresztą odbywa się kosztem wszystkich podatników.

Wykres 4. Pomoc publiczna w podziale według wielkości beneficjentów

8. UNIKANIE OPODATKOWANIA WŚRÓD PODMIOTÓW O NAJWIĘKSZYCH PRZYCHODACH

Analiza sektorowa

Bazując na danych Ministerstwa Finansów dotyczących największych podatników CIT, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców opracował zestawienie obejmujące spółki w poszczególnych sektorach gospodarki, ukazując

stosunek przychodów do zapłaconego w Polsce podatku CIT. Pod uwagę wzięto przedsiębiorstwa z branży telekomunikacyjnej i handlu detalicznego. Uwzględnione podmioty posiadają porównywalną skalę działania, funkcjonują w takich samych warunkach gospodarczych, osiągając przy tym podobną wysokość przychodów.

Tabela 2. Sieci supermarketów: zestawienie przychodów do zapłaconego w Polsce podatku CIT w latach 2016-2020 (w PLN)

Podmiot	Przychody w ostatnich 5 latach (01.01.2016 - 31.12.2020)	Podatek CIT w ostatnich 5 latach (01.01.2016 - 31.12.2020)	Zapłacony w Polsce podatek CIT stanowi
Aldi	6 458 655 305	0	0% przychodów
Auchan Polska	59 315 146 749	29 342 336	0,05% przychodów
Carrefour Polska	51 043 551 583	94 623 501	0,18% przychodów
Lidl (FRF-Beteiligungs)	72 158 246 616	348 774 993	0,48% przychodów
Kaufland	50 437 509 147	289 274 999	0,57% przychodów
Dino Polska	32 661 874 028	286 618 345	0,88% przychodów
Biedronka (Jeronimo Martins Polska)	260 283 948 425	2 693 832 950	1,04% przychodów

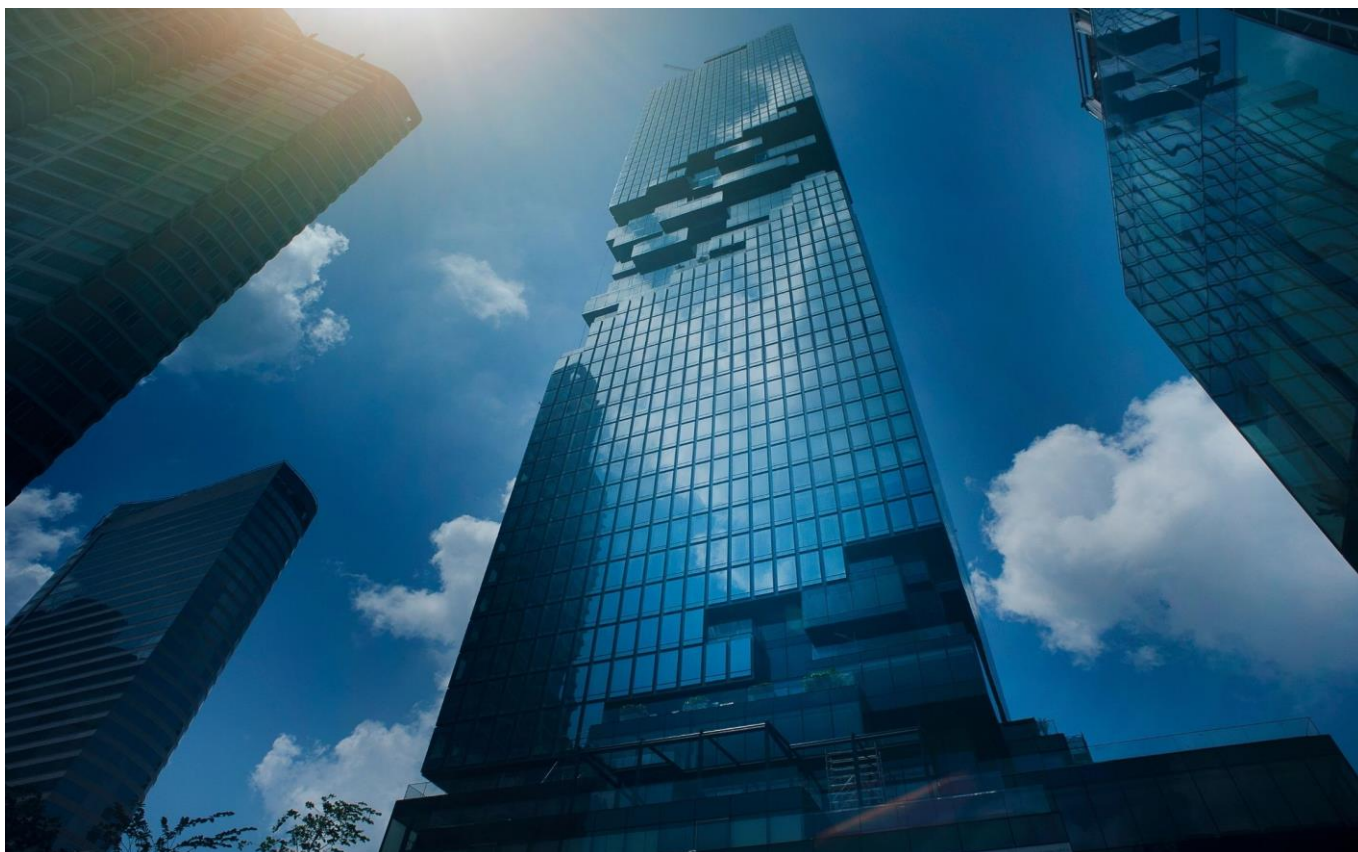
Niepodważalnym jest, że handel spożywczy co do zasady należy do niskomargowej działalności. W biznesie tym duże znaczenie ma skala działalności oraz sprawność łańcuchów dostaw. Jednakże, jak pokazują powyższe przykłady, na terenie Polski funkcjonują podmioty, które uczciwie płacą podatek CIT od uzyskanych dochodów, przekraczając jednocześnie próg 1% osiągniętych przychodów. Tym samym, na tle konkurencji pozytywnie wyróżnia się Jeronimo Martins, które w latach 2016-2020 odprowadziło podatek CIT stanowiący 1,04% wartości osiągniętych przychodów. Szczególną uwagę należy również skierować na spółkę Aldi, która w ostatnich 5 latach nie zapłaciła z kolei ani złotówki podatku CIT.

Wytłumaczeniem dla osiągnięcia corocznych strat (a tym samym niepłacenia podatku) mogłyby być działania ekspansyjne, inwestycyjne lub modernizacyjne – wymagające dodatkowych

nakładów pieniężnych. Jednakże, w celu podważenia takiej argumentacji można przytoczyć przykład polskiej firmy Dino, która od kilkunastu lat stale się rozwija, zwiększając ilość sklepów o kilkaset rocznie⁶. Mimo szeroko zakrojonych działań ekspansyjnych, spółka jest drugim najlepszym płatnikiem CIT spośród wszystkich sieci handlowych obecnych na terenie kraju.

Łatwo jest wytłumaczyć generowanie strat (a tym samym niepłacenie CIT-u) nakładami na inwestycje i ekspansję.

Są jednak na rynku podmioty, które rozwijają się dynamicznie i są jednocześnie rzetelnym płatnikiem podatku CIT.

⁶ <https://grupadino.pl/> (dostęp 31.10.2021).

Tabela 3. Telekomy: zestawienie przychodów do zapłaconego w Polsce podatku CIT w latach 2016-2020 (w PLN)

Podmiot	Przychody w ostatnich 5 latach (01.01.2016 - 31.12.2020)	Podatek CIT w ostatnich 5 latach (01.01.2016 - 31.12.2020)	Zapłacony w Polsce podatek CIT stanowi
T-Mobile Polska	43 342 858 185	30 801	0,0001
Orange Polska	49 695 667 219	16 638 055	0,03
Plus (Polkomtel)	38 934 483 604	596 202 729	1,53
Play (P4)	34 409 704 549	963 535 835	2,8

Powyższa analiza jednoznacznie stanowi potwierdzenie stawianej tezy, że podatek CIT jest de facto podatkiem dobrowolnym. Spośród czterech podmiotów, z których każdy funkcjonuje w tych samych warunkach ekonomicznych, dwie spółki z branży telekomunikacyjnej wyraźnie odbiegają od standardów płacenia podatku CIT.

Rażącym, negatywnym przykładem w tym sektorze jest spółka T-Mobile Polska, należąca do globalnej Grupy Deutsche Telekom, która przez

ostatnie 5 lat zapłaciła 30 801 zł. To mniej więcej tyle, ile rocznie płaci przedsiębiorca rozliczający się podatkiem liniowym, osiągający roczny dochód wynoszący ok. 200 tysięcy złotych.

Co więcej, należy zauważyć, że spółka T-Mobile Polska przez ostatnie lata wykazywała zyski z prowadzonej działalności, wynoszące ponad 2,5 mld zł. Mimo tego, spółka nie odprowadzała adekwatnego podatku dochodowego od osób prawnych.

Tabela 4. T-Mobile Polska SA: Zestawienie przychodów, zysków i podatku CIT za lata 2016-2020 (w PLN)

	Przychody	Koszty	Dochody	Podatek
2020	9 108 268 314	8 151 993 726	956 274 588	10 430
2019	9 200 849 257	8 459 482 348	745 837 152	20 371
2018	10 455 833 769	10 228 834 857	236 115 585	0
2017	7 104 719 591	6 465 811 413	638 908 178	0
2016	7 473 187 255	10 667 731 881	0	0
Suma	43 342 858 185	43 973 854 224	2 577 135 502	30 801

Jako pozytywny przykład z branży telekomunikacyjnej należy wskazać P4 Sp. z o.o., która oferuje swoje usługi pod marką Play. Podatek CIT odprowadzony przez tę spółkę stanowił ponad 2,8% wszystkich osiągniętych przez nią przychodów. Powyższy fakt wyraźnie pokazuje, jak duża dysproporcja w płaceniu podatków występuje pomiędzy poszczególnymi podmiotami z tej samej branży.

Natomiast przykład spółki Orange pokazuje, w jaki sposób pewna część przychodów spółki - córki (Orange Polska) trafiają do spółki – matki (francuskie Orange SA). Otóż Orange Polska, w latach 2016-2020 zapłaciło Orange SA około 590 mln zł w ramach opłaty licencyjnej

za używanie znaku towarowego Orange. Warto przy tym wspomnieć, że w tym samym okresie, Orange Polska otrzymało około 820 mln zł pomocy publicznej, uiszczając przy tym zaledwie niecałe 17 mln zł podatku CIT.

T-Mobile Polska przez ostatnie 5 lat zapłaciła 30 801 zł. To mniej więcej tyle, ile rocznie płaci przedsiębiorca osiągający dochód w wys. ok. 200 tysięcy złotych.

Tabela 5. Orange Polska SA

Podatek CIT w wysokości	16 638 055 zł
Opłata licencyjna na rzecz spółki - matki w wysokości	590 000 000 zł
Uzyskana pomoc publiczna w wysokości	820 251 338 zł

9. PANDEMICZNI CZEMPIONI

Rok 2020 był szczególnie trudny dla wielu branż. Zamknięcie gospodarki, pozrywane łańcuchy dostaw, rygorystyczne obostrzenia sanitarne doprowadziły do spadku przychodów większości przedsiębiorstw. Jednakże, można też wymienić

branże, które z uwagi na zachodzące w trakcie pandemii zmiany społeczno-gospodarcze zyskały na znaczeniu, wyraźnie poprawiając przy tym swoje wyniki finansowe.

Tabela 6. E-commerce: zestawienie przychodów do zapłaconego w Polsce podatku CIT w roku 2020 (w PLN)

Podmiot	Przychody w 2020 r.	Podatek CIT w 2020 r.	Zapłacony w Polsce podatek CIT stanowi
Allegro	4 103 666 401	232 771 878	5,67%
Empik	1 511 754 784	0	0%

Całkowite zamknięcie lub ograniczenie działalności sklepów stacjonarnych sprawiło, że Polacy w celu spełnienia swoich konsumpcyjnych potrzeb skierowali się ku internetowym sklepom. Naturalnym beneficjentem tego zjawiska była firma Allegro, co jest widoczne również w wynikach finansowych spółki. Jednocześnie, na uznanie zasługuje wysokość zapłaconego podatku CIT, który wynosił prawie 6% całorocznych przychodów.

Z kolei Empik, który co prawda posiada również sklepy stacjonarne, których działalność była istotnie ograniczona, również zyskał rzeszę

klientów dzięki sprzedaży kanałem online. Jak informuje sama spółka, zainteresowanie sklepem internetowym dynamicznie rośnie, osiągając wzrost sprzedaży książek nawet o 100% w IV kwartale 2020 roku⁷. Firma odczuła także przyrost nowych użytkowników, gdyż z ponad 3,5 mln kupujących, co drugi z nich był nowym klientem. Mimo tak wyraźnego sukcesu, nie jest to widoczne w danych dotyczących zapłaconego podatku. Empik, należący do cyprijskiej grupy finansowej Penta Investments nie zapłacił w 2020 r. ani złotych podatku. Należy wspomnieć, że analogiczna sytuacja miała miejsce rok wcześniej.

⁷ <https://news.empik.com/131954-dane-nie-pozostawiaja-watpliwosci-w-pandemii-zycie-literackie-rozkwitlo-online> (dostęp

31.10.2021) <https://www.rp.pl/biznes/art8990681-empik-sprzedaje-wiecej-ksiazek-w-czasie-epidemii> (dostęp 31.10.2021).

10. POLSKA MONTOWNIĄ EUROPY. I JESZCZE DO TEGO DOPŁACA

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne, polegające na ściągnięciu zagranicznego inwestora i jego kapitału do kraju to zwykle pożądane zjawisko, mające pozytywny wpływ na całą gospodarkę. Nowe zakłady i fabryki generują dodatkowe

miejsca pracy, inwestorzy płacą lokalne podatki, a politycy uzyskują w ten sposób dodatkowy argument przed kampanią wyborczą. Jednakże, czy ściągnięcie do Polski kolejnych BIZ-ów jest warte każdych pieniędzy?

Podmiot	Opis działalności	Przychody w ostatnich 5 latach (01.01.2016 - 31.12.2020)	Podatek CIT w ostatnich 5 latach (01.01.2016 - 31.12.2020)	Pomoc publiczna ⁸
Volkswagen Motor Polska	Produkcja silników samochodowych	31 962 199 970	535 305	924 684 660
FCA Powertrain Poland	Produkcja silników samochodowych	14 107 704 162	63 484 159	455 365 026
LG Electronics Mława	Produkcja elektroniki	43 735 155 311	146 963 064	313 839 586
ZF Automotive Systems Poland	Produkcja układów napędowych, kierowniczych i podwozi	18 934 791 350	50 435 896	208 632 141

Rażącym przykładem jest Volkswagen Motor Polska, podmiot, który w latach 2016-2020 dostał o ponad 1700 (słownie: tysiąc siedemset) razy większą pomoc publiczną, niż zapłacony podatek CIT.

Przytoczone powyżej dane pokazują absurdalność i nieracjonalność polskiego systemu podatkowego. Skarb Państwa ponosi realne straty wynikające z unikania opodatkowania przez podmioty, które uzyskują gigantyczną pomoc publiczną od polskich instytucji. Z tego też powodu, polski podatnik jest

podwójnie stratny – z uwagi na utracone korzyści (wynikające z braku wpływów CIT), a także z uwagi na konieczność finansowania pomocy publicznej dla zagranicznych korporacji.

Volkswagen Motor Polska płacąc w ciągu 5 lat zaledwie pół miliona zł podatku CIT, otrzymał pomoc publiczną o wartości niemal miliarda złotych.

⁸ Nominalna wartość pomocy publicznej została opracowana na podstawie System Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej: <https://sudop.uokik.gov.pl/>.

WNIOSKI

- System opodatkowania przedsiębiorców w Polsce jest nieefektywny i faworyzuje duże podmioty, dysponujące możliwościami stosowania zaawansowanych schematów optymalizacyjnych.
- Zagraniczne korporacje, dzięki skomplikowanym, międzynarodowym strukturom własnościowym są w stanie unikać podatku CIT, dzięki wykazywaniu nadmiernych kosztów uzyskania przychodu.
- Mimo generowania w ten sposób znaczącej luki CIT, polski ustawodawca w ramach Polskiego Ładu zdecydował się przyznać tym podmiotom kolejne ulgi i uproszczenia, zamiast uszczelnienia systemu.
- Dla małych rodzimych firm, Polski Ład oznacza jedynie większe obciążenia podatkowe wraz z dalszą komplikacją systemu podatkowego.
- Powyższe negatywnie wpłynie na konkurencyjność polskich MŚP, które nie mogą liczyć na tak preferencyjne warunki prowadzenia działalności, jak duże podmioty.
- Faworyzowanie największych korporacji kosztem małych firm prowadzi do ekonomiczno-społecznych zaburzeń, które doprowadzą do nadmiernej konsolidacji kapitału w ramach poszczególnych grup kapitałowych, głównie tych z kapitałem zagranicznym.
- Wprowadzenie minimalnego podatku CIT od przychodu byłoby sprawiedliwym rozwiązaniem. Musi to być prosty i powszechny podatek, gdyż nadmierna komplikacja tego instrumentu wygeneruje wiele luk prawnych, które będą wykorzystywane przez największe firmy.

51 900

zrzeszonych firm

580 000

pracowników
w firmach
członkowskich

15

organizacji
regionalnych

20

organizacji
branżowych

ZPP

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW
I PRACODAWCÓW

**SKONTAKTUJ
SIĘ Z NAMI**

WWW.ZPP.NET.PL

13 500

cytowań w mediach
rocznie

80 000

followers – profile na
Twitter

128 000

fanów
na Facebook

740 000

minimalny zasięg
miesięczny
na Facebook

WWW.ZPP.NET.PL

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW